

Københavns Kommune

Revisionsberetning for 2020 vedrørende årsregnskabet

1. juni 2021

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Revision af årsregnskabet	1
1.1 Årsregnskabet	1
2. Konklusion på den udførte revision	1
2.1 Centrale forhold ved revisionen	6
3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet	8
3.1 Revisionsbemærkninger for 2020	8
3.2 Revisionsbemærkninger vedrørende områder, der er omfattet af statsrefusion	24
3.3 Oversigt over revisionsbemærkninger fra 2020 og tidligere, der er afsluttet	24
4. Kommentarer til årsregnskabet i øvrigt	25
5. Revision af årsregnskabet	25
5.1 Grundlag for revisionen	25
5.2 Revisionsstrategi	26
5.3 Intern Revision	28
5.4 Drøftelser med ledelsen om risikoen for besvigelser	28
5.5 Ledelsestilsyn	28
6. Redegørelse for den udførte finansielle revision	30
6.1 Årsregnskabet opbygning og indhold	30
6.2 Udligning, tilskud og skatter	30
6.3 Lønområdet	30
6.4 Omkostningsdisponering og udbetalinger	31
6.5 Sociale udbetalingssystemer	32
6.6 Sociale områder med statsrefusion	33
6.7 Øvrige revisionsområder	33
6.8 Omkostningsbaseret regnskab	34
6.9 Finans- og regnskabssystemet samt finansiell status	34
6.10 Økonomistyring og bevillingssystemet	34
6.11 Lånoptagelse	34
6.12 Gennemgang af generelle it-kontroller	34
6.13 Balanceposter	35
6.14 Obligatoriske oversigter til regnskabet	35
7. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision	36
7.1 Juridisk-kritisk revision	37
7.2 Lovpligtig forvaltningsrevision	37
7.3 Dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revision	38

8. Øvrige oplysninger	44
8.1 Ledelsens regnskabserklæring	44
8.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet	44
8.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik	45
8.4 Andre opgaver	45
9. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling	45
10. Afslutning	46
10.1 Erklæring	46
Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.	47

Revisionsberetning for 2020 vedrørende årsregnskabet

1. Revision af årsregnskabet

1.1 Årsregnskabet

Vi har afsluttet revisionen af det af Økonomiudvalget aflagte årsregnskab for 2020 for Københavns Kommune.

Det af os reviderede årsregnskab omfatter siderne 29 til 38 i "*Københavns Kommunes regnskab 2020/årsrapport*" samt siderne 1 til 9 og 218 til 259 i "*Københavns Kommunes regnskab 2020 bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter*", der omfatter udgiftsbaseret regnskab, balance, finansieringsoversigt, noter, herunder anvendt regnskabspraksis, bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter med følgende hovedtal:

	2020 mio.kr.	2019 mio.kr.
Udgiftsbaseret resultat	3.393	2.666
Aktiver	60.143	56.103
Egenkapital	9.481	7.781

Regnskabet er af Borgerrepræsentationen den 22. april 2021 oversendt til revisionen. Som følge af større fejl (se også revisionsbemærkning 3) har det været nødvendigt at foretage rettelser i årsregnskabet efterfølgende. Rettelserne er specificeret i kommunens notat af 17. maj 2021 (sagsnr. 2021-1486), og vi påtegner det korrigerede regnskab.

2. Konklusion på den udførte revision

Under forudsætning af at Borgerrepræsentationen godkender det korrigerede årsregnskab, vil vi som afslutning på revisionen forsyne kommunens regnskab med efterfølgende revisionspåtegning. Revisionspåtegningen er uden forbehold.

Revisionspåtegningen er forsynet med en fremhævelse af forhold vedrørende revisionen, der alene er medtaget af hensyn til regnskabslæsers forståelse af revisionspåtegningen og dermed ikke er en kritisk bemærkning. Fremhævelsen fastslår blot, at det godkendte budget for 2020, som er anført som sammenligningstal, ikke er revideret. Denne fremhævelse er et krav i henhold til revisionsstandarderne og afgives for alle kommuner.

Revisionspåtegningen har følgende ordlyd:

”Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2020, jf. siderne 29 til 38 i *”Københavns Kommunes regnskab 2020/årsrapport”* samt siderne 1 til 9 og 218 til 259 i *”Københavns Kommunes regnskab 2020 bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter”*, der omfatter udgiftsbaseret regnskab, balance, finansieringsoversigt, noter, herunder anvendt regnskabspraksis, bevillingsregnskab og obligatoriske oversigter med følgende hovedtal:

- Resultat af ordinær driftsvirksomhed på 5.989 mio.kr. i henhold til udgiftsbaseret regnskab 2020
- Resultat af det skattefinansierede område på 2.922 mio.kr. i henhold til udgiftsbaseret regnskab 2020
- Aktiver i alt på 60.143 mio.kr.
- Egenkapital i alt på 9.481 mio.kr.

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse og kommunens revisionsregulativ. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af Københavns Kommune i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2020. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Sociale udgifter

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale udgifter med statsrefusion det revisionsområde, der har den største betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, der refunderes af staten. Københavns Kommune skal have tilrettelagt konkrete og sikre forretningsgange, således at der sker en korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til sociale ydelser, således at der udbetales de korrekte ydelser, der kan refunderes af staten. Reglerne på området er komplekse og kræver derfor, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling.

Vores behandling i revisionen

Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange på områder med statsrefusion på det sociale område samt gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har revideret i henhold til bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).

Resultatet af vores revision er afrapporteret til kommunen i revisionsberetning af 1. juni 2021 i tværminterielle oversigter til følgende ministerier: Beskæftigelsesministeriet, Social- og Indenrigsministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriet. Vi har endvidere revideret statsrefusionsskemaet for 2020 uden modifikationer af erklæringen.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Københavns Kommune har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Borgerrepræsentationen godkendte resultatbudget for 2020 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2020. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig

for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Københavns Kommunes evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Københavns Kommune, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Københavns

Kommunes evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Københavns Kommune ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser dem om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i årsberetningen, som ikke er omfattet af vores revision og vores erklæring herom, jævnfør konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Yderligere oplysninger krævet i henhold til "bekendtgørelse om kommunal og regional revision"

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til Borgerrepræsentationen.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser, som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Vi blev af Borgerrepræsentationen første gang valgt som revisor for Københavns Kommune i 2008 for regnskabsåret 2009. Vi har fungeret som sagkyndig revision i en samlet sammenhængende periode fra dette tidspunkt frem til og med regnskabsåret 2020. Vi blev senest antaget efter udbudsprocedure og med underskrevet aftale den 19. december 2017.

Kritisk udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i forbindelse med den udførte juridisk-kritiske revision og forvaltningsrevision.”

2.1 Centrale forhold ved revisionen

Som nævnt ovenfor, indeholder vores revisionspåtegning en særskilt omtale af centrale forhold ved revisionen, hvilket er de forhold, der, efter revisors faglige vurdering, har størst betydning for revisionen af årsregnskabet i indeværende periode.

For Københavns Kommune er det vurderet, at sociale udgifter med statsrefusion er særligt risikofyldte, idet der er væsentlige udgifter på dette område, der refunderes af staten.

Kommunen skal have tilrettelagt konkrete og sikre forretningsgange, således at der sker en korrekt sagsbehandling af borgerens rettigheder til sociale ydelser, og at der udbetales de korrekte ydelser, der kan refunderes af staten. Reglerne på området er komplekse og kræver derfor, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling.

Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange på områder med statsrefusion på det sociale område samt gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har revideret i henhold til bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse.

Vi henviser til særskilt beretning herom.

For en nærmere beskrivelse af vores risikovurdering og revisionsstrategi henvises til nedenstående afsnit 4 og 5.

3. Revisionsbemærkninger til årsregnskabet

Som anført i vores beretninger for tidligere år, besluttede ØU, at kommunen skulle igangsætte et projekt med henblik på at ”skabe et betryggende kontrolmiljø i kommunen”. Et betryggende internt kontrolmiljø handler ikke om at indføre flere kontroller eller mere dokumentation. Det handler derimod om at sætte ind, hvor risikoen er størst, og designe og implementere kontroller under hensyntagen til risiko og væsentlighed. I den proces skal kontroller i størst muligt omfang systemunderstøttes af automatiske kontroller, og der skal være fortsat ledelsesmæssig fokus på uddannelse af medarbejderne i at forstå og udføre kontroller på relevante områder.

Generelt er det vores vurdering, at forretningsgange mv. i Københavns Kommune er designet og implementeret i overensstemmelse med de gældende regler, og at efterlevelse heraf generelt understøtter kommunens regnskabsaflæggelse og økonomistyring på betryggende vis.

Det er vores opfattelse, at der fortsat er forhold vedrørende regnskabsaflæggelsen, der skal forbedres. Det skal derfor henstilles, at procedurerne forbedres, herunder særligt at ansvarsplacering og ledelses-tilsyn vedrørende obligatoriske oversigter og balancens poster skærpes.

Vores gennemgang af vores revisionsindsatsområder i 2020 har vist mangler i den interne kontrol mv., afstemninger, herunder af balancens poster, samt adgangsstyring på it vedrørende drift og vedligeholdelse af Kvantum (der henvises særligt til revisionsbemærkningerne 1, 2 og 3). Dette kan medføre en forøget risiko for besvigelser. Kommunen har, efter det oplyste, igangsat en proces til løsning af foranstående.

3.1 Revisionsbemærkninger for 2020

Revisionen har givet anledning til i alt 11 revisionsbemærkninger. Af de afgivne revisionsbemærkninger kan:

- 2 revisionsbemærkninger henføres til den løbende revision
- 8 revisionsbemærkninger henføres til revisionen af årsregnskabet
- 1 revisionsbemærkning henføres både til socialrevisionen og revisionen af årsregnskabet.

Siden 2019 har vi lukket 7 bemærkninger samt 6 delbemærkninger. Der henvises til oversigt under afsnit 3.3. I nedenstående tabel er oplistet de igangværende revisionsbemærkninger for 2020:

Revisionsbemærkninger rapporteret i løbet af året		Afsnit
Nr. 1	Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller – Revisionsbemærkning nr. 1	3.1.1
Nr. 2	Generelle it-kontroller – Revisionsbemærkning nr. 2	3.1.2

Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet		Afsnit
Nr. 3	Revision af balancen – Revisionsbemærkning nr. 3	3.1.3
Nr. 4	Debitorområdet – Revisionsbemærkning nr. 4	3.1.4
Nr. 5	Igangværende anlægsprojekter – Revisionsbemærkning nr. 5 (NY)	3.1.5
Nr. 6	Momsrefusionsordningen – Revisionsbemærkning nr. 6 (NY)	3.1.6
Nr. 7	Kommunens regler for indkøb – Revisionsbemærkning nr. 7	3.1.7
Nr. 7	Takster TMF – Revisionsbemærkning nr. 8	3.1.8
Nr. 9	Tilskudsadministration – Revisionsbemærkning nr. 9	3.1.9
Nr. 10	Indtægter – Revisionsbemærkning nr. 10	3.1.10
Nr. 11	Revisionserklæringer – ISAE 3402 – Revisionsbemærkning nr. 11	3.1.11

I ”Revisionsberetning for 2020 vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion”, hvortil vi skal henvise, har vi givet revisionsbemærkninger inden for følgende områder:

Revisionsbemærkninger		Afsnit
Fælles – bemærkninger vedr. Beskæftigelsesministeriet og Social- og Indenrigsministeriet		
Nr. 11	Revisionserklæringer – ISAE 3402	3.2.1

På det sociale område er der 1 revisionsbemærkning i forhold til enkel bemærkning sidste år. Der bør være fortsat fokus på at fastholde det lave antal bemærkninger.

Vi kan oplyse, at vores revisionsbemærkninger og observationer er gennemgået med kommunens direktion, og det er deres opfattelse, at den økonomiske effekt af revisionsbemærkningerne og observationerne sammenlagt er uvæsentlige for årsregnskabet som helhed.

Revisionsbemærkninger rapporteret i løbet af året

3.1.1 Regnskabsføring, forretningsgange og interne kontroller - Revisionsbemærkning nr. 1

3.1.1.1 Stikprøvekontrol og bilagsgennemgang - revisionsbemærkning nr. 1.1

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Bilagskontrol
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Stikprøvekontrol og bilagsgennemgang	Det betragtes som god governance, at ledelsen løbende overvåger, at der er et effektivt internt kontrolmiljø, som sikrer overholdelse af gældende regler og forskrifter og adresserer væsentlige risici. En nøglekontrol i den henseende er den stikprøvevise bilagskontrollen, som udføres af KS. Revisionens genudførelse af kontrollen og supplerende stikprøvevise gennemgang af bilag viser, i lighed med den af KS udførte kontrol, at der er flere fejl og mangler i bilagshåndteringen i bogføringen, som kan henføres til • Manglende regnskabsmæssig dokumentation • Konteringsfejl med momsmæssig betydning. En forudsætning for at 2.-godkendelsen fungerer effektivt, er at 2.-godkender har adgang til et fyldestgørende regnskabsmateriale. Vi har vurderet den regnskabsmæssige dokumentation i en stikprøve på 105 bilag. Den regnskabsmæssige dokumentation var utilstrækkelig i 4% af kreditorfakturaerne, 35% af finansbilagene og ca. 40% af udlægssbilagene. Manglende dokumentation øger risikoen for, at besvigelser kan holdes skjult, såfremt det ikke er muligt at påse, hvilke ydelser mv. fakturaen reelt dækker. Herudover har vores gennemgang vist konteringsfejl i forhold til de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte autoriserede konteringsregler, og vi har i forbindelse med vores gennemgang konstateret og forhindret økonomiske tab på grund af forkert momsbehandling.		I lighed med tidligere år skal henstilles, at forvaltningerne skærper tilsynet med, at: • der i forbindelse med registreringen i økonomisystemet vedlægges tilstrækkelig dokumentation, der sikrer, at det i forbindelse med 2.-godkendelsen kan påses, at betalingen/omposteringen er foretaget på et validt grundlag. • Økonomi- og indenrigsministeriets autoriserede konteringsregler efterleves.	2017 2018 2019 2020

3.1.1.2 Administration af autorisationer - revisionsbemærkning nr. 1.2

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Kvantum
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Administration af autorisationer	Den tilbagevendende analyse af autorisationer, foretaget i september 2020, inden for området SAP Basis har afdækket tildeling af kritiske roller og/eller tildeling af kritiske roller til mange brugere. Gennemgangen har givet anledning til følgende udvalgte observationer for minimum nedenstående rettigheder. Rettighederne bør kun tildeles midlertidigt og være monitoreret i hele den tildelte periode: • DEBUG WITH REPLACE • MAINTAIN ALL TABLES • MAINTAIN USER • MAINTAIN USER (BAPI) • MAINTAIN ROLE og ASSIGN ROLE i kombination. Manglende overvågning af tildelingen og brugen af kritiske basisrettigheder udgør en risiko for uautoriseret adgang til alle funktionaliteter, manipulation af data, oprettelse af nye roller og/eller tildeling af kritiske roller til en selv eller andre brugere.		Det henstilles, at der tilrettelægges en effektiv proces for overvågning og kontrol af kritiske rettigheder. Kritiske rettigheder bør kun tildeles midlertidigt, og der bør udarbejdes en forretningsgang for området. Desuden anbefales, at der fortsat er fokus på anvendelsen af autorisationer og tildeling af kritiske roller under hensyntagen til arbejdsrelaterede behov samt en fortsat opmærksomhed på, at fordelingen på driftsområderne mellem KMD og SKC bibeholdes.	2020

3.1.2 Generelle it-kontroller - Revisionsbemærkning nr. 2

3.1.2.1 Styring af brugerrettigheder og systemadgange - revisionsbemærkning nr. 2.1

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller og udvalgte områder til forvaltningsrevision
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Styring af brugerrettigheder og systemadgange	Periodisk revurdering (KMD Opus Debitor, KMD Aktiv og Kvantum) Periodisk revurdering -KMD Opus Debitor, KMD Aktiv Vi har fået oplyst, at der ikke er foretaget en periodisk gennemgang af brugere og tildelte rettigheder i KMD Opus Debitor og KMD Aktiv, ligesom der ikke foretages en vurdering af funktionsadskillelsen i systemerne. Vi er dog bekendte med, at der i forhold til KMD Opus Debitor er igangsat et projekt med henblik på at vurdere de etablerede roller, herunder roller der kolliderer i kombination. <i>Periodisk revurdering - Kvantum</i> Vi har konstateret, at der er udarbejdet og formidlet en forretningsgang samt vejledning vedrørende ledelsestilsyn af brugere og tildelte rettigheder i Kvantum til de respektive forvaltninger. Forretningsgangen foreskriver, at den enkelte forvaltning har ansvaret for gennemførelsen af ledelsestilsynet for egne brugere. Vi har i forbindelse med vores gennemgang konstateret, at ledelsestilsyn er gennemført for brugere i SAP Kompetencecenteret. Vi har fået oplyst, at der ikke er etableret en central funktion, som følger op på, om ledelsestilsyn er gennemført for samtlige forvaltninger. <i>Fratrædelser (KMD Opus Debitor, KMD Aktiv, Kvantum)</i> Vi har i forbindelse med vores stikprøvegennemgang af fratrådte brugere konstateret, at en række fratrådte brugere fortsat er aktive i KMD Opus Debitor, KMD Aktiv og Kvantum. Opfølgning 2020 <i>Periodisk revurdering -KMD Opus Debitor, KMD Aktiv, KMD Opus Løn</i> Vi har fået oplyst, at der fortsat ikke er foretaget en periodisk revurdering af tildelte rettigheder for brugere oprettet i KMD Aktiv, ligesom der ikke er foretaget en vurdering af funktionsadskillelsen i systemet. For så vidt angår KMD Opus Debitor har vi fået oplyst, at autorisationsprojektet fortsat er igangværende, og at deadline for projektet er sat til 31/3-2021. Derudover er der ikke etableret en procedure for periodisk gennemgang af tildelte rettigheder til		Vi henstiller, at der foretages en formel vurdering af funktionsadskillelsen i KMD Opus Debitor og KMD Aktiv, således at der på baggrund af en konkret risikovurdering udarbejdes en oversigt over roller/adgangsrettigheder, der - ud fra ønsket om opretholdelse af en organisatorisk funktionsadskillelse - ikke bør tildeles samme brugere. Vi henstiller, at der periodisk foretages en dokumenteret revurdering af tildelte rettigheder til brugere i KMD Aktiv, KMD Opus Løn og Kvantum. Vi henstiller, at der i forbindelse med brugeres fratrædelser - såvel medarbejdernes egne opsigelser som afskedigelser - gennemføres en konkret risikovurdering af, hvorledes brugerens rettigheder til systemer, data og netværk skal håndteres, og at rettighederne fratages brugeren på baggrund heraf. Vi henstiller, at brugeradministrationsproceduren følges, således at tildeling af rettigheder til brugere sker på baggrund af formelle og dokumenterede autorisationer.	2018 2019 2020

	brugere i KMD Opus Løn, ligesom den månedlige funktionsadskillelseskontrol vedrørende indberetninger ikke er foretaget konsistent i revisionsperioden. <i>Periodisk revurdering - Kvantum</i> Vi har fået oplyst, at forholdet fortsat er uændret. Vi har endvidere fået oplyst, at der er igangsat et projekt med henblik på at implementere en centraliseret løsning for den periodiske revurdering af brugere og tildelte rettigheder på tværs af systemer og forvaltninger. <i>Fratrædelser (KMD Aktiv)</i> I forbindelse med vores stikprøvegennemgang af fratrædelser har vi konstateret 2 brugere, som fortsat er aktive i KMD Aktiv efter deres fratrædelse. <i>Oprettelser (Kvantum)</i> I forbindelse med vores stikprøvegennemgang af tildelte udvidede rettigheder har vi konstateret, at 1 af vores stikprøver ikke er udført på baggrund af en formel oprettelsesansøgning.		

3.1.2.2 Pædagogisk it – Manglende eller utilstrækkelige krav til password-opsætning 2.2

Organisationsområde		Børne- og Ungeforvaltningen	Revisionsområde / emne	BUF IT
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Manglende eller utilstrækkelige krav til password-opsætning	BUF IT-drift (BIT) Vi har konstateret, at BIT's AD er baseret på UNI-Login oplysninger fra Styrelsen for It og Læring (STIL). Endvidere er det oplyst, at STIL aldrig har haft en implementeret passwordpolitik på UNI-Login. Brugerne (elever og pædagogiske medarbejdere) skal selv stå for at skifte deres password med jævne mellemrum. Det ændrede password bliver synkroniseret til BIT's AD. Endvidere har vi fået oplyst, at der er i forbindelse med, at STIL kommer med et nyt UNI-Login den 18. februar 2020, hvor de ikke længere tilbyder passwordsynkronisering, har BUF's direktion besluttet, at både elever og pædagogiske medarbejdere fremover skal anvende BIT's AD til login til AULA, læringsplatforme, digitale læremidler mv. således, at man med denne beslutning implementerer BIT også passwordpolitikker baseret på KK's krav.		Vi henstiller, at der arbejdes videre med implementeringen af periodisk passwordskift, således at løsningen bliver underlagt det ønskede it-sikkerhedsniveau, som er fastlagt af KK.	2019 2020
	Opfølgning 2020 Vi har konstateret, at der ikke er opsat tvunget periodisk skift af password for brugerne, som tilgår BIT's AD baseret på KK's generelle krav til passwordpolitik. Det er dog oplyst, at der foreligger en handleplan til at få bragt området på plads, således at det lever op til de generelle retningslinjer i KK. Det er endvidere oplyst, at BIT ikke har implementeret tvunget periodisk skift af password endnu grundet COVID-19. Efter det oplyste ligger handleplanen klar til godkendelse i BUF. På baggrund heraf opretholdes punktet.			

Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet

3.1.3 Revision af balancen - Revisionsbemærkning nr. 3

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Balancen
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Balancen	Alle fælleskonti og dermed hovedparten af balancen afstemmes samlet i Økonomiforvaltningen i løbende dialog med fagforvaltningerne. Hver forvaltning er fortsat ansvarlig for egne poster. Derudover har fagforvaltningerne enkelte specifikke konti, som direkte afstemmes i fagforvaltningen, og hvor Økonomiforvaltningen fører tilsyn. Pr. 31. december 2020 er der foretaget afstemning på i alt 2.619 balancekonti i hele kommunen, hvoraf: • 2.411 konti er kategoriseret som "Afstemt uden bemærkninger" • 159 konti er kategoriseret som "Afstemt til opfølgning" • 49 konti er kategoriseret som "Ikke afstemt" (der væsentligst kan henføres til debitorområdet). Vi har foretaget en gennemgang og revision af de udarbejdede afstemninger og har konstateret flere fejl/forhold, som skal berigtiges og iagttages fremover. De væsentligste forhold kan henføres til:		Der er stadig forhold vedrørende kvaliteten i de foretagne afstemninger og dermed kommunens evne til at aflægge et retvisende regnskab, der skal forbedres. Der er således stadig klassifikationsfejl og mangler, som skal berigtiges og iagttages fremover, inden regnskabet aflægges.	2015
			Der er konstateret væsentlige fejl på grund af manglende kvalitetssikring af afstemningerne vedrørende kommunens tilbagekøbsrettigheder, som har givet anledning til korrektioner i regnskabet samt rettelser i den obligatoriske oversigt vedr. eventualrettigheder efter BR's godkendelse i april 2021.	2016
				2017
				2018
				2019
				2020
	Materielle anlægsaktiver De materielle anlægsaktiver er netto 0,9 mio.kr. for høje, hvilket primært skyldes, at bygninger er 20,4 mio.kr. for høje, og tekniske installationer er 19,7 mio.kr. for lav grundet forkert kategorisering og dermed forkerte afskrivninger på aktiverne. Finansielle anlægsaktiver Kommunens finansielle anlægsaktiver er netto 55,4 mio.kr. for høje og kan primært henføres til klassifikationsfejl af debitorer, fejlagtig optagelse af den afdragsfrie del af billån på balancen samt manglende udligning af mellemværende med forsyningsområdet vedrørende klinisk risikoaffald. Endvidere er der konstateret fejl i opgørelsen af kommunens tilbagekøbsrettigheder, som har medført en regulering/forøgelse på 337 mio.kr. i det aflagte regnskab. Omsætningsaktiver Omsætningsaktiverne er netto 29,3 mio.kr. for høje. Fejlen kan væsentligst henføres til manglende udkontering til driftsregnskabet af refusioner fra kommunens refusionsmodel samt debitorområdet. Egenkapital Kommunens egenkapital er som følge af de øvrige observerede fejl 22,2 mio.kr. for lav. Kortfristet gæld Kommunens kortfristede gæld er 99,5 mio.kr. for høj. Fejlen er primært klassifikationsfejl, der kan henføres til selvejende institutioner og statsrefusion uretmæssige sygedagpenge. Vi har i lighed med tidligere år konstateret, at der udestår en endelig redegørelse og afregning af A-skat mv. til Skattestyrelsen for KMD Aktiv og KMD Sygedagpenge/KSD, som på tidspunktet for revisionens afslutning kun er delvist afstemt, og konstaterede differencer i afstemningerne af balancekontiene endnu mangler en afsluttende berigtigelse		Samlet medfører disse forhold en potentiel driftsmæssig påvirkning på i netto 3,3 mio.kr. Forhold, der ikke korrigeres i regnskabet, er også anført i afsnit 7.2 som "Ikke-korrigerede fejl i regnskabet". Det er vurderet, at forholdene ikke er væsentlige i forhold til den samlede vurdering af kommunens årsregnskab.	

3.1.4 Debitorområdet - Revisionsbemærkning nr. 4

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Debitorer
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år	
Debitorer	Det igangsatte "Projekt afstemning og driftsstabilisering af debitorområdet" forløber planmæssigt. Afstemningsdelen er tæt på sin afslutning, og i al væsentlighed er det kun Structura (ejendomsskat) hvor en saldo på 20,5 mio.kr. endnu ikke foreligger afstemt. Hovedvægten i genopretningen af debitorområdet i 2021 ligger på at få bragt de processer i orden, hvor der er risiko for økonomisk tab, og etablere klare aftaler om snitflader, roller og ansvar mellem KS og forvaltningerne. Indsatserne har seks overordnede fokusområder: • Implementering af processer, så der sker løbende opfølgning på sager, der i dag ikke er i rykkerproces eller sendt til inddrivelse i Gældsstyrelsen • Etablering af snitfladeaftaler mellem KS og forvaltningerne og aftalte opfølgningsprocesser, herunder for krav på det mellemkommunale område og selvejende institutioner • Rettelse af fejl i indregningsprincipper på udvalgte krav (begrebet indregningsprincipper dækker over tidspunktet for, hvornår krav indtægtsføres, som kan være enten ved fakturering eller når kravet betales) • Afskrivningsproces beskrevet og udviklet rapportering • Rettelse af de fejl, der er på kommunens restancer, herunder opstart på afstemning mod Gældsstyrelsen (arbejdet for sætter i 2022) • Fortsat onboarding af flere forretningsområder til Gældsstyrelsens nye inddrivelsessystem, PSRM.	Det henstilles, at arbejdet i "Projekt afstemning og driftsstabilisering af debitorområdet" afsluttes hurtigst muligt, således at den usikkerhed knyttet til Københavns Kommunes tilgodehavender elimineres. Der er således stadig risiko for tab/afskrivninger, som vil påvirke forvaltningernes/kommunens økonomi.	2018 2019 2020	

3.1.5 Igangværende anlægsprojekter - Revisionsbemærkning nr. 5

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Anlægsprojekter
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Igangværende anlægsprojekter	Systemunderstøttelse i Kvantum. Vedrørende igangværende anlægsprojekter er det ikke muligt at trække en fuldstændig regnskabsrapport med oplysninger omkring bevillinger (budgetter) og akkumulerede regnskabstal i kommunens økonomisystem. Det er således vanskeligt for ledelsen løbende at overvåge, hvorvidt der afholdes udgifter til anlægsprojekter, uden at der foreligger en bevilling.		Det skal henstilles, at der etableres en systemunderstøttet rapport vedrørende igangværende anlægsprojekter med oplysninger omkring bevillinger (budgetter) og akkumulerede regnskabstal i Kvantum.	2020

3.1.6 Momsrefusionsordningen - Revisionsbemærkning nr. 6

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen	Revisionsområde / emne	Momsrefu- sion
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Momsrefusionsordningen	Momsberigtigelse tidligere år I regnskabsåret har kommunen hjemtaget yderligere 12,8 mio. kr. i momsrefusion vedrørende berigtigelse af positivlistemoms for år 2015. Berigtigelsen er foretaget af KS med bistand fra et eksternt revisionsfirma og der er planlagt lignende undersøgelser af år 2016-2020. Derudover vil KS fremadrettet gennemføre årlige undersøgelser. KS har ikke i fornødent omfang kunne dokumentere processen omkring undersøgelsen og herunder den nødvendige kvalitetssikring. Vores stikprøvevis gennemgang af KS opgørelse viser forskellige fejltypen og -kilder, og der er eksempelvis fejlagtigt reguleret 5,3 mio. kr. vedr. acontotilskud i ministeriets favør. Der er således en risiko for fejl i den foretagne momsberigtigelse vedrørende tidligere år i både positiv og negativ retning.		Processen for gennemgang og berigtigelse af forvaltningernes eventuelle fejlkonteringer i tidligere år vedrørende positivlistemoms er ikke tilrettelagt hensigtsmæssigt og betryggende. Vi skal henstille, at der tilrettelægges en dokumenteret og kvalitetssikret proces for berigtigelse af årene 2016-2020, og at berigtigelsen for 2015 kvalitetssikres tillige med en opgørelse af forskelsbeløbet.	2020

3.1.7 Kommunens regler for indkøb - Revisionsbemærkning nr. 7

Organisationsområde		Forvaltningerne	Revisionsområde / emne	Indkøbsomrâdet
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Kommunens regler for indkøb	I beretningerne siden 2015, er anført: <i>"I lighed med forhold rapporteret ved sidste års revision er der observeret manglende overholdelse af KK's indkøbsaftaler på mindre indkøb/opgaver, herunder digitaliseret understøttelse af indkøb".</i> En del af målbilledet, som er udmøntet i kommunens indkøbspolitik for 2019-2022, sætter blandt andet, mål og retning for køb af varer og tjenesteydelser. I indkøbspolitikken er endvidere anført en målsætning om, at <i>"95% af de indkøbte varer er købt hos den rigtige leverandør ved udgangen af 2021."</i> Opfølgning 2020 I Kvantum er det muligt at følge op på kommunens og forvaltningernes målopfyldelse i forhold til anvendelse af indkøbssystemet. Brugen af indkøbsordrer i Kvantum er steget gennem 2020, og compliance målt i procent på antal fakturaer med indkøbsordrenummer er i marts 2021 målt til 49,6%, hvilket er det højeste nogensinde. Det er dog en væsentlig udfordring, at målsætningen anvender begrebet "system-compliance", som kun måler proceseffektivitet. Den måler således ikke, om kommunen køber den rigtige vare/tjenesteydelse hos den rigtige leverandør til den rigtige pris. Endelig har vi konstateret en uhensigtsmæssig adfærd/kreative løsninger i forvaltningerne for at nå system-compliance, uden at der reelt er tale om en effektiv indkøbsproces. Det er oplyst, at kommunen i 2021 får to nye målbilleder: • Aftale-compliance, der viser kommunens evne til at købe konkurrenceudsatte varer/tjenesteydelser hos den rigtige leverandør til den rigtige pris. • Proces-compliance, der viser kommunens evne til at anvende de rigtige løsninger i forbindelse med indkøb og fakturahåndtering.		Vi henstiller i lighed med tidligere år, at forvaltningerne og CFI sikrer et ledelsesmæssigt fokus på, at de vedtagne målsætninger realiseres, således at gældende regler for konkurrenceudsættelse overholdes, og at kommunen får realiseret de økonomiske gevinster (sparsommelighed) gennem konkurrenceudsættelse og indkøb via de indgående aftaler gennem indkøbsløsningen i Kvantum. Det skønnes, at 5,2 mia.kr. mest hensigtsmæssigt kan indkøbes via rekvisition i indkøbssystemet (aftalecompliance). Det skal bemærkes, at det er forventeligt, at de første målinger på aftale-compliance i 2021 vil vise en nedgang i forhold til de tidligere compliancemålinger. Når aftalecompliance er blevet implementeret i kommunen, forventes indværende bemærkning at blive fjernet som kritisk bemærkning.	2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020

3.1.8 Takster TMF – Revisionsbemærkning nr. 8

Organisationsområde		Teknik- og Miljøforvaltningen	Revisionsområde / emne	Indtægter
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Takster	I 2018 anførte vi følgende: <i>"Borgerrepræsentation har den 21. juni 2019 pålagt Teknik- og Miljøforvaltningen "at genberegne alle Teknik- og Miljøforvaltningens takster".</i> <i>Genstandsfeltet er forvaltningens takster, gebyrer og priser for 2018, som fremgår af takstkataloget for 2019 samt forvaltningens øvrige priser til intern handel og arbejder for fremmed regning (herefter "takst").</i> <i>Baseret på ekstern analyserapport kan der på visse områder være udfordringer på takstområdet med hensyn til, om den anvendte beregningsmetode er i overensstemmelse med lovhjemmel og korrekt/behørigt underbygget, herunder at den kan dokumenteres".</i> Opfølgning 2020: Forvaltningens genberegnete takster er godkendt og indarbejdet i takstkataloget til budget 2021. Udviklingen af takstområdet er en kontinuerlig proces, hvor der fortsat arbejdes med at forbedre datagrundlaget og arbejdsprocesser, så taksterne fortsat sikres lovlige, transparente, korrekt beregnede og på det rigtige grundlag. Delmål 1 Forvaltningen forventer for 2022 at anvende aktivitetsdata baseret på tidsregistreringer. Delmål 2 Forvaltningen ønsker fortsat at arbejde med at forbedre dataunderstøttelsen af forvaltningens takstberegning. Forvaltningen arbejder på at yderligere kvalificere opgørelsen og fordelingen af direkte og indirekte udgifter i takstberegningerne. Delmål 3 Forvaltningen forventer at indarbejde de fælles kommunale retningslinjer for interne takster i taksterne for 2022.		Det henstilles, at handleplanen følges, så det sikres, at forvaltningens eksterne og interne takster er lovlige, transparente, korrekt beregnede og på det rigtige grundlag. Det må forventes, at handleplanen er fuldt ud gennemført, således at taksterne for 2022 er transparente, og det kan dokumenteres fuldt ud, at taksterne er beregnet på det rigtige grundlag.	2018 2019 2020

3.1.9 Tilskudsadministration - Revisionsbemærkning nr. 9

Organisationsområde		Kultur- og Fritidsforvaltningen	Revisionsområde / emne	Tilskudsadministration
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Tilskudsadministration	Forvaltningen har i forlængelse af Intern Revisions bemærkninger i 2017 nedsat en taskforce for tilskudsforvaltning, der skal sikre, at hele forvaltningen lever op til kravene til tilskudsforvaltning i Københavns Kommune. Opfølgning 2020: Procesplan for forvaltningens opdatering af tilskudsftaler blev godkendt i Kultur- og Fritidsudvalget i september 2020. 131 aftaler udgør de mest komplicerede aftaler som forventes genforhandlet inden udgangen af 2021.		Kultur- og Fritidsforvaltningen har ikke kunnet gennemføre og afslutte arbejdet med genopretningsplanen i 2020 som planlagt. Derfor afsluttes projektet først i 2021. Således videreføres revisionsbemærkningen, da krav og bestemmelser i forhold til udbetaling af tilskud i flere tilfælde ikke efterleves.	2017 2018 2019 2020

3.1.10 Indtægter - Revisionsbemærkning nr. 10

Organisationsområde		Kultur- og Fritidsforvaltningen	Revisionsområde / emne	Indtægter
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Indtægter	Intern Revision (IR) havde for 2019 planlagt en undersøgelse af, hvorvidt KFF havde implementeret og efterlevet reglerne i Forretningscirkulæret for indtægter i KFF. KFF oplyste, at man endnu ikke havde implementeret regelsættet, og at man ikke kunne dokumentere, at man på alle områder efterlevede reglerne. Opfølgning 2020 Forvaltningen oplyser, at genopretningsplanen er under gennemførelse og er delt i tre elementer: 1. Efterlevelse af kommunalfuldmagtens regler 2. Ensartet prisstruktur 3. Godkendelse af bevillinger for indtægter. Borgerrepræsentationen godkendte den 19. september 2020 bevilling til at oppebære forvaltningens indtægter. Arbejdet med de juridiske notater samt model for prisberegning skrider frem som planlagt. Der arbejdes med systematisk afdækning af markedspriser og beregning af omkostningsægte priser, hvor det er relevant. Arbejdet forventes afsluttet med udgangen af 2021.		Kultur- og Fritidsforvaltningen har ikke kunnet gennemføre og afslutte arbejdet med implementeringen i 2020 som planlagt. Derfor afsluttes projektet først i 2021. Således videreføres revisionsbemærkningen, da forvaltningen fortsat er ved at sikre overensstemmelse med kommunens Forretningscirkulære for indtægter.	2019 2020

3.1.11 Revisionserklæringer - ISAE 3402 – revisionsbemærkning nr. 11

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen vedr. Kvantum og Opus. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen for KSD.	Revisionsområde / emne	Generelle it-kontroller
Reference	Observationer og risici		Revisionsbemærkning	Omtalt år
Revisionserklæringer- ISAE 3402 –	Kvantum (2017 – 2020) Vi har den 26. februar 2021 modtaget revisionserklæring for 2020. I denne har revisor – i lighed med 2017, 2018 og 2019 – konstateret en række væsentlige kontrolsvagheder relateret til adgangsstyring. Dette har også i 2020 medført forbehold. Revisor har konstateret følgende væsentlige kontrolsvagheder: • Der er konstateret en fællesbruger med udvidede adgangsrettigheder på dataniveau. • Det er konstateret, at KMD har anvendt en fælleskonto for adgang til SAP Hana uden en fuldstændig mulighed for sporing af anvendelse af denne konto tilbage til specifik bruger.		Vi skal henstille til, at de konstaterede kontrolsvagheder lukkes ned snarest, samt at KMD's revisor kan afgive en revisorerklæring uden forbehold på området.	Der henvises til beskrivelse af de enkelte systemer for relevante årstal

	De konstaterede svagheder om logkonfiguration og passwordkrav på databaserne er afhjulpet pr. 1. december 2020. OPUS Debitor og Løn (2017 – 2020) Vi har modtaget erklæring for KMD Opus Debitor og KMD Opus Løn pr. 30. juni 2020 (type 1-erklæring), og den gælder derfor ikke for hele 2020. Vi har fået oplyst af kommunen, at KMD forventer at udarbejde en 3402-erklæring for både Opus Løn og Opus Debitor for hele 2021. Vi vil følge op herpå. KSD (2020) Vi har den 19. maj 2021 modtaget erklæring vedrørende KSD rettet mod alle kommuner, der anvender KSD. Erklæringen indeholder følgende forbehold: <i>”Grundlag for konklusion med forbehold</i> <i>Som anført under kontrolmål 6 ”Der er etableret kontroller, som medvirker til, at der som led af sagsbehandling i KSD sker en nøjagtig beregning af sygedagpenge og refusion” har vi konstateret, at kontrolaktiviteterne ikke har været effektive, idet der er konstateret mere end 100 fejl i beregningerne i KSD i erklæringsperioden.</i> <i>Kontrolmålet er dermed ikke fuldt opnået”.</i> Det fremgår af § 26 stk. 2 i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 224 af 17. februar 2021, at kommunen skal sikre, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner. Som følge heraf kan vi ikke konkludere, hvorvidt disse fejl eller eventuelle andre fejl i applikationskontrollerne kan medføre fejl i udbetalingsgrundlaget for de sociale ydelser. Som konsekvens heraf er der risiko for, at borgernes retssikkerhed ikke er sikret i tilstrækkeligt omfang.	

3.2 Revisionsbemærkninger vedrørende områder, der er omfattet af statsrefusion

- Vi afgiver særskilt revisionsberetning for 2020 vedrørende sociale- og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion. Vores revision har givet anledning til en bemærkning som vedrører modtaget 3402 erklæring vedrørende KSD.

Der henvises i øvrigt til den udarbejdede beretning med tilhørende bilag, hvor der nærmere er redegjort for revisionsbemærkningerne samt vores øvrige kommentarer.

3.3 Oversigt over revisionsbemærkninger fra 2020 og tidligere, der er afsluttet

Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet		Status
Nr. 1	Regnskabsafslutningsprocessen	Lukket
Nr. 4	Anlægsregnskaber	Lukket
Nr. 5.1	Vederlag til politikere	Lukket
Nr. 5.2	Lønadministration - Sagsgennemgang	Lukket
Nr. 6.1	Administration af autorisationer	Lukket
Nr. 6.3	B-indkomst	Lukket
Nr. 7	Kontrol med overholdelse af reglerne om Skatmoms	Lukket
Nr. 9.1	Tilbagebetalingskrav takster	Lukket
Nr. 12	Mellemkommunale refusioner	Lukket
Nr. 13	Brug af alternativ modtager KMD Aktiv	Lukket
Nr. 14.3	Share Point – Manglende eller utilstrækkelig governance af SPO-løsningen	Lukket
Nr. 15	System- og statusafstemninger (mangelfulde afstemninger)	Lukket

4. Kommentarer til årsregnskabet i øvrigt

4.1 Korrektion af forhold konstateret under revisionen

Regnskabet er af Borgerrepræsentationen den 22. april 2021 oversendt til revisionen. Som følge af større fejl har kommunen anset det for nødvendigt at foretage rettelser i årsregnskabet efterfølgende. Rettelserne er specificeret i kommunens notat af 17. maj 2021 (sagsnr. 2021 - 1486). Vores omtale af rettelserne fremgår af revisionsbemærkning nr. 3.

Rettelserne vedrører:

- Finansielle anlægsaktiver (tilbagekøbsrettigheder) 337 mio.kr.
- Obligatorisk oversigt vedr. eventualrettigheder (tilbagekøbsrettigheder) -592 mio. kr.
- Obligatorisk oversigt vedr. eventualrettigheder (øvrige forhold) -414,1 mio. kr.

Vi er enige i de foretagne korrektioner.

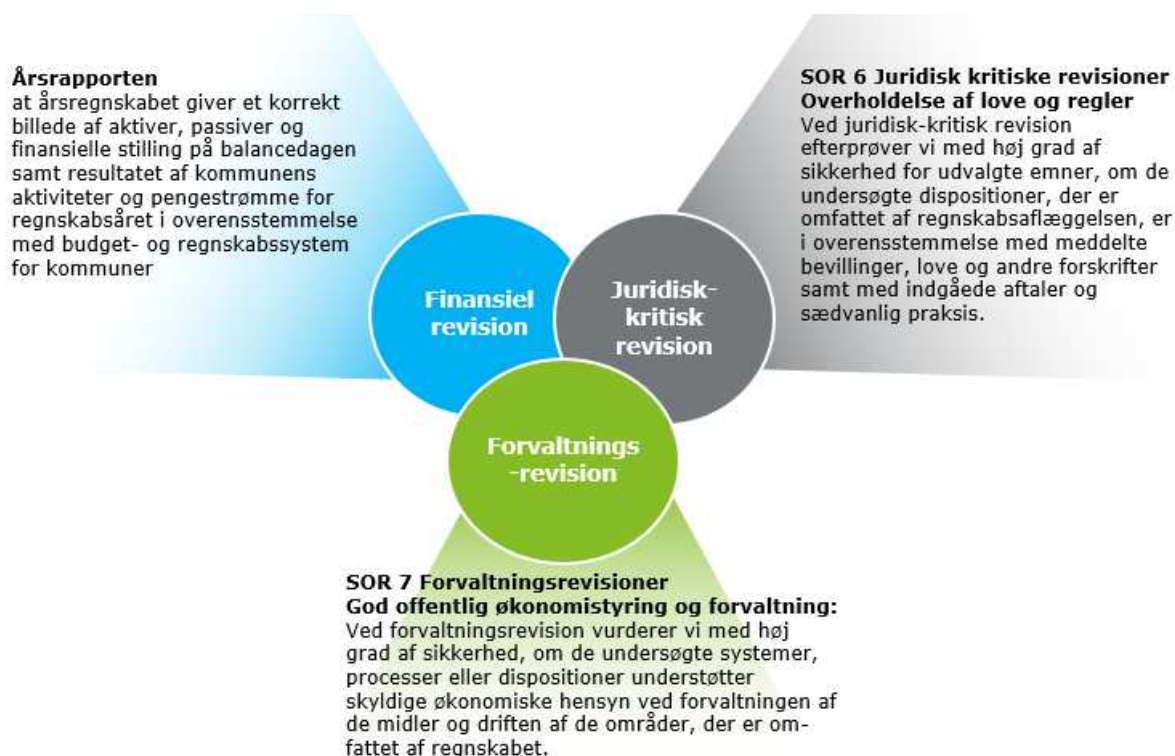
5. Revision af årsregnskabet

Vi har i det efterfølgende afsnit nærmere beskrevet udvalgte områder af den revision, vi har foretaget af kommunens regnskab. Der er alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen af disse områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandling, vi har foretaget under de enkelte områder.

5.1 Grundlag for revisionen

Revisionen er gennemført i henhold til revisionsregulativet for Københavns Kommune, internationale revisionsstandards og standarder for offentlig revision (SOR).

Sammenhængen mellem den finansielle revision, juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision kan illustreres således:

5.2 Revisionsstrategi

Med udgangspunkt i styrelseslovens bestemmelser og revisionsregulativet har vi foretaget en vurdering af revisionsopgavens indhold og omfang. Under hensyntagen til kommunens størrelse og kompleksitet er revisionen baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Det forventes herved, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

Vi har gennemgået kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styrings-systemer.

Vi har ved tilrettelæggelsen af revisionen lagt særlig vægt på kommunens regnskabs- og økonomistyringssystemer. Disse områder omfatter især:

- Kommunens generelle it-anvendelse, herunder de grundlæggende krav til transaktions- og revisionsspor

- Kommunens grundlæggende regnskabsrutiner og tilknyttede forretningsgange, herunder afstemningsrutiner
- Kommunens væsentligste økonomiske transaktionskæder, herunder:
  - Lønområdet
  - Indkøb (disponering af omkostninger og anvendelse af betalingssystemer)
  - Overførsler til personer omfattet af statsrefusion
- Kommunens økonomistyring og budgetopfølgning.

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet, de dele af kommunens regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor vi vurderer, at risikoen for væsentlige fejl er størst.

Revisionen gennemføres dels ved en system-/kontrolbaseret revisionsstrategi kombineret med substansbaseret revision, hvor dette er relevant.

Vi har undersøgt, om kommunens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene i gældende regler fra ministeriet. Den talmæssige korrekthed og sammenhængen mellem regnskabet og de enkelte poster er kontrolleret ved brug af det foreliggende regnskabsmateriale.

Ved revisionen efterprøves, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabet's rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet. I henhold til revisionsstrategien gennemgår vi alle væsentlige områder samt andre udvalgte områder.

Vi skal for god ordens skyld oplyse, at fejl i årsregnskabet, der er en følge af besvigelser og uregelmæssigheder, ikke nødvendigvis vil blive opdaget under revisionen, da fejl af denne karakter sædvanligvis tilsløres eller holdes skjult.

Endelig er det i forbindelse med regnskabsafslutningen stikprøvevis påset, om mellemværender med eksterne institutioner, forsyningsvirksomheder mv., som kommunen fører regnskab for, er korrekt opgjort.

5.3 Intern Revision

Revisionen af årsregnskabet varetages af Deloitte med bistand fra Intern Revision. Det er Deloitte, som har det fulde ansvar for udførelsen af revisionen, og vi udfører review af det arbejde, som Intern Revision udfører. I forbindelse med vores planlægning har vi blandt andet vurderet Intern Revisions ressourcer, kompetence og uafhængighed i forhold til udførelse af revisionsopgaven. Vi har vurderet, at kvaliteten af Intern Revisions arbejder er på et sådant niveau, at vi kan basere vores overordnede konklusion på de af Intern Revision udtrykte delkonklusioner for de områder, som Intern Revision har revideret. Det er for 2020 aftalt med Intern Revision, at de væsentligst bistår os med revisionen af løn, omkostninger, balancen og forvaltningsrevision.

5.4 Drøftelser med ledelsen om risikoen for besvigelser

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser (tilsigtede fejl).

Ledelsen i alle forvaltninger har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at kommunen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser. Ledelsen har oplyst, at der i enkelte mindre sager er konstateret mistanke om misbrug af kommunens midler, samt at kommunen har fulgt op herpå.

Herudover har ledelsen ikke kendskab til besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

5.5 Ledelsestilsyn

Økonomiudvalget har tidligere besluttet at anmode revisionen om i forbindelse med årsregnskabet proaktivt at rapportere til Økonomiudvalget om, hvorvidt det ledelsestilsyn, som foretages i forvaltningerne, er betryggende.

Omfanget af revisionen fastlægges ud fra en samlet vurdering af væsentlighed og risikoen for væsentlige fejl.

Intern Revision har gennemført en undersøgelse med det formål at foretage en overordnet vurdering af kommunes design og implementering af styringsregler og forvaltningernes ledelsestilsyn.

Intern Revision har foretaget en opfølgning på forvaltningernes godkendte handleplaner for 2020 og en vurdering af forvaltningernes handleplaner for 2021. Formålet er at foretage en overordnet vurdering af kommunes design og implementering af styringsregler og forvaltningernes ledelsestilsyn.

Revisionen har givet anledning til følgende:

Design af Københavns Kommunes styringsregler (Økonomiforvaltningen)

Styrket ledelsestilsyn (alle forvaltninger)

Intern Revision har i 2020 foretaget en vurdering af kommunens samlede kontrolmiljø på det finansielle område. Vurderingen er, at kommunen helt overordnet har et godt kontrolmiljø. For yderligere at styrke rammerne omkring de nuværende ledelseskontroller har vi anbefalet, at der etableres en fastere struktur for ledelsestilsyn. Dette kan eventuelt ske ved etablering af en mere formel compliancefunktion i forvaltningerne.

I forlængelse heraf har Økonomidirektørkredsen besluttet at igangsætte en proces, hvor kredsen drøfter, hvordan der kan etableres en fastere struktur for ledelsestilsyn i de enkelte forvaltninger under hensyntagen til, at opgaven med ledelsestilsyn varierer på tværs af forvaltningerne. Medio 2021 forelægges Økonomiudvalget en afrapportering fra Økonomidirektørkredsen om mulige forslag til etablering af fastere struktur om ledelsestilsyn.

Forventninger og styringsinformation på finansområdet (Økonomiforvaltningen)

Økonomiforvaltningen (ØKF) har udarbejdet et bilag til forretningscirkulære om Ledelsestilsyn (Bilag 1 – Forventninger og styringsinformation på de tværgående administrative områder). Bilaget tager afsæt i de fælles administrative forretningsgange og oplister de risici, som det påhviler forvaltningerne at vurdere og håndtere. Der udestår dog fortsat beskrivelse af væsentlige områder, som kan henføres til debitorprocessen samt dele af finansprocessen. Primo 2021 udestår beskrivelsen af flere hovedprocesser i Bilag 1 på finansområdet fortsat

Konklusion

Det er vores vurdering, at det næste skridt for at øge kommunens modenhed indenfor risikobaseret ledelse er en mere struktureret tilgang og konstant fokus på kritiske aktiviteter samt overvågning og rapportering. Arbejdet i Økonomidirektørkredsen med en fastere struktur for ledelsestilsynet samt ØKF's arbejde med at udbygge og tilrette Bilag 1 – Forventninger og styringsinformation på de tværgående administrative områder vil, efter vores opfattelse, kunne medvirke til at styrke kontrolmiljøet i KK. Vi vil påse fremdriften, herunder implementeringen af ovenstående tiltag i forvaltningerne, og rapportere herom senest i marts 2022.

Forvaltningernes implementering af ledelsestilsyn

Det er vores vurdering, at forvaltningerne generelt har en positiv tilgang til arbejdet med implementering af et risikobaseret ledelsestilsyn. Forvaltningernes håndtering af risikoområder ved dokumentation af forretningsgange samt design og implementering af interne kontroller og ledelsesinformation vil dog fortsat være aktuelt i en periode fremover.

Vores opfølgning på områder, der har været fokus på i forvaltningernes handleplaner for 2020, har vist, at forvaltningerne i al væsentlighed har gennemført de planlagte aktiviteter. For Teknik- og Miljøforvaltningen har vi bemærket, at flere væsentlige risikoområder er udskudt til 2021-handleplanen fra tidligere års handleplaner. Det bemærkes, at der kan være en risiko for, at de områder, som forvaltningerne jf. handleplanen endnu ikke har gennemført, ikke administreres hensigtsmæssigt og betryggende. Ved vores vurdering af planerne for 2021 har vi lagt vægt på, at eventuelle nye risici og håndtering af overførte områder indgår i planen.

6. Redegørelse for den udførte finansielle revision

Ved vores rapportering i denne beretning er der alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen for de enkelte områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandlinger, vi har foretaget under de enkelte områder.

For de områder, som har givet anledning til bemærkninger, er disse anført ovenfor. Nedenfor er kortfattet omtalt revisionen på de områder, som ikke har givet anledning til revisionsbemærkninger.

6.1 Årsregnskabs opbygning og indhold

Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringssystemer.

6.2 Udligning, tilskud og skatter

Tilskud, udligning og skatter er stikprøvevis sammenholdt med de fra Skattestyrelsen modtagne opgørelser, 12-dels-afregninger m.m., ligesom vi har gennemgået bogføringen af grundskyld og ejendomsskatter til kommunens opgørelser.

6.3 Lønområdet

Revisionen har omfattet:

1. Revision af de interne forretningsgange og kontroller

Revisionen har omfattet vurdering og test af de tilrettelagte kontroller på lønområdet.

2. Sagsbehandling samt lønudbetaling

Fra lønsystemet er udvalgt et antal lønsager for tjenestemænd, funktionærer, tjenestemandspensioner og timelønnede inden for kommunens forskellige forvaltningsområder. For de udvalgte personer er der detaljeret gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med

lønkontorets sagsakter og det fra KL modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

3. Kontrol og revision af de generelle sikkerhedsprocedurer

Ifølge aftale har vi foretaget gennemgang af særligt udvalgte personer til sikring af korrekt aflønning til denne personkreds.

Gennemgangen for 2020 har ikke givet anledning til kritiske bemærkninger.

Der er rapporteret fem observationer til ledelsen, som anses for væsentlige, uden at give anledning til bemærkning. En risiko anses for væsentlig, såfremt der er en middel grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en vis effekt og/eller har en vis udbredelse uden at være væsentligt for årsregnskabet. Observationerne kan henføres til:

- Manglende beskatning af fri telefon
- Fejl og mangler i enkeltsager vedrørende lønninger og vederlag
- Manglende risikoanalyse af det system-, rolle- og autorisationsparadigme, der er gældende i forhold til lønsystemet og for systemer
- Manglende ajourføring af eksisterende forretningsgange i KS
- Manglende implementering af forvaltningsspecifikke forretningsgange til afdækning af de identificerede risici, der fremgår af Bilag 1 til Forretningscirkulæret Ledelsestilsyn vedrørende Løn- og Personaleområdet

6.4 Omkostningsdisponering og udbetalinger

Revisionen har omfattet en vurdering af de tilrettelagte kontroller vedrørende omkostningsdisponering og anvendelse af betalingssystemer.

Vi har foretaget test af kommunens interne kontroller vedrørende godkendelser i Kvantum og har herudover, via udtræk fra Kvantum, foretaget en analyse af den indbyggede funktionsadskillelse via de roller og autorisationer, der er tildelt de enkelte medarbejdere.

Pengeoverførsler gennem udbetalingsystemer indebærer en iboende risiko for besvigelser, idet medarbejdere med adgang til systemet kan oprette og ændre pengestrømme med personlig vinding for øje.

Til imødegåelse heraf etableres der et betryggende kontrolmiljø, som sikrer kontrol af oprettelse/ændring af betalings- og/eller ydelsesmodtager (legalitetskontrol).

Ledelsen har ansvaret for tilrettelæggelsen af hensigtsmæssige og betryggende legalitetskontroller.

Gennemgangen for 2020 har givet anledning til tre kritiske bemærkninger. Der henvises til afsnit 3, bemærkning nr. 1.

Der er endvidere rapporteret seks observationer til ledelsen, som anses for væsentlige, uden at give anledning til bemærkning. En risiko anses for væsentlig, såfremt der er en middel grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en vis effekt og/eller har en vis udbredelse uden at være væsentligt for regnskabet. Observationerne kan henføres til:

- Manglende rettidighed i leverandørbetalinger
- Funktionsadskillelseskonflikter i Kvantum
- Manglende færdiggørelse af Bilag 1 til Forretningscirkulæret Ledelsestilsyn vedrørende Finansområdet
- Den udførte stikprøvekontrol af bilag om foretages i KS
- Konstaterede momsfejl
- Manglende rettidig betaling af leverandørfakturaer
- Mangler i de løbende driftsopgaver i forbindelse med indkøb i Kvantum.

Elektroniske betalingssystemer

Vi har foretaget revision af de elektroniske betalingssystemer. Vi har i denne forbindelse blandt andet kontrolleret, at der er funktionsadskillelse ved udbetaling fra kommunens hovedkonti.

Det skal oplyses, at på en lang række af kommunens institutioner er medarbejderne tildelt firmadankort og har enefuldmagt til at disponere på institutionens bankkonti. Manglende funktionsadskillelse på likvidområdet øger risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl begås. På disse konti indestår som regel alene mindre beløb, således at eventuelle fejl vedrørende disse konti ikke kan medføre en væsentlig fejl i kommunens regnskab som helhed.

6.5 Sociale udbetalingssystemer

Erklæring fra KMD's revisorer vedrørende udbetalinger gennem de sociale udbetalingssystemer er redegjort i vores beretning vedrørende udgifter, der er omfattet af statsrefusion, hvoraf det fremgår:

”Kommunen skal sikre, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner...”

For den del af de generelle it-kontroller, som udføres af KMD, har vi i januar og maj 2021 modtaget erklæringer vedrørende KMD for de fælles kommunale systemer samt håndtering af personoplysninger.

Erklæringen vedrørende KMD KSD indeholder forbehold vedrørende kontroller som medvirker en nøjagtig beregning af sygedagpenge og refusion har ikke være effektive, idet der er konstateret mere end 100 fejl i beregningerne i erklæringsperioden. En del mængde af disse fejl har medført, at der i perioden har været fejl i udbetalinger til borgerne, og som har medført behov for en manuel korrektion hos kommunerne eller en automatisk korrektion i KSD med tilbagevirkende kraft. Det fremgår endvidere af revisors opfølgning, at de dog har konstateret, at KMD har gennemført de nødvendige ændringer til KSD, og revisor har ikke i stikprøvetest i marts 2021 af beregningerne i KSD identificeret tilsvarende fejl. Som følge heraf kan vi ikke konkludere om hvorvidt disse fejl eller eventuelle andre fejl i applikationskontrollerne kan medføre fejl i udbetalingsgrundlaget for de sociale ydelser. Som konsekvens heraf er der risiko for, at borgernes retssikkerhed ikke er sikret i tilstrækkeligt omfang.

Erklæring vedrørende KMD Opus Debitor-applikationerne foreligger ikke for hele 2020, men vi har fået oplyst, at det forventes at foreligge for 2021, herunder en specifik revisionserklæring for KMD Debitor. Dermed opnås en højere grad af sikkerhed med henblik på overholdelse af kravene i § 26.

Det er imidlertid et krav på det sociale område, jf. bekendtgørelse om statsrefusion § 26. Forholdet vil derfor blive omtalt i den sociale beretning.

6.6 Sociale områder med statsrefusion

Vores revision af de sociale områder har blandt andet omfattet en gennemgang af sagsbehandlingen og refusionsanmeldelserne og er udført i overensstemmelse med ressortministeriets retningslinjer, jf. særskilt beretning herom.

6.7 Øvrige revisionsområder

Kommunens øvrige udgifter og indtægter er sammenholdt med årets budget og forudgående års regnskabstal, og større afgivelser er stikprøvevis undersøgt. Indtægterne er herudover analyseret og indgår i rotationsplan, hvor vi stikprøvevis har foretaget test af forretningsgange, interne kontroller og bilag.

6.8 Omkostningsbaseret regnskab

I overensstemmelse med reglerne udarbejder kommunen ikke et omkostningsbaseret driftsregnskab, men den udvidede balance, hvor målingen af aktiver og passiver er baseret på omkostningsbaserede principper, sker fortsat, idet til- og afgang sker direkte på kommunens egenkapital.

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer (anlægskartotek mv.). Vi har herudover foretaget test af kommunens kontrol af, at:

- alle væsentlige anlægsaktiver, gældsposter og forpligtelser er medtaget
- alle aktiver og passiver tilhører kommunen og kan henføres til allerede gennemførte transaktioner
- alle beregninger og registreringer foretages i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis
- alle væsentlige regnskabsmæssige skøn er beskrevet og dokumenteret i fornødent omfang.

6.9 Finans- og regnskabssystemet samt finansiel status

Vi har foretaget test af kommunens afstemning mellem finanssystemet og øvrige brugersystemer, herunder afstemning af fejlkonti. Vi har herudover foretaget test af kommunens kvalitetssikrede balancekonti, herunder fuldstændigheden af, at alle konti er afstemt. Vi har endelig foretaget test af kommunens afstemning af finanssystemet til årsregnskabet inkl. oversigter, samt at årsregnskabet overholder lovgivningens regler.

6.10 Økonomistyring og bevillingssystemet

Vi har foretaget gennemgang og test af, hvorvidt de udmeldte regler for budgetopfølgning er overholdt, at der anvendes hensigtsmæssige skabeloner, som sikrer, at det materiale, som forvaltningerne anvender i forbindelse med budgetopfølgningen, giver en ensartet løbende budgetopfølgning. Endvidere at der er indhentet de nødvendige tillægsbevillinger, og at der i forbindelse med regnskabsafslutningen er afgivet tilstrækkelige regnskabsforklaringer, hvor der er konstateret væsentlige afvigelser i forhold til budgettet.

6.11 Lånoptagelse

Vi har stikprøvevis påset, at lånebekendtgørelsens regler er overholdt.

6.12 Gennemgang af generelle it-kontroller

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring kommunens væsentlige it-platformer med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Københavns Kommune har vi revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Formålet har været at vurdere, om ovennævnte generelle it-kontroller er udformet og implementeret på en hensigtsmæssig måde.

Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Københavns Kommune, har vi ikke identificeret væsentlige svagheder ud over de i beretningen omtalte forhold i afsnit 3.

6.13 Balanceposter

Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved gennemgangen har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af vejledninger og andre styringssystemer vedrørende balancens poster.

Revisionen har omfattet en gennemgang af design og implementering af de vedtagne forretningsgange og interne kontroller samt test af effektiviteten af disse.

Jævnfør de gældende regler, skal enhver afstemning specificeres i de obligatoriske afstemningsskabeloner, ligesom alle afstemningsansvarlige skal registrere status på deres afstemninger i afstemningsrapporteringen i kommunens økonomisystem.

6.14 Obligatoriske oversigter til regnskabet

Vi har gennemgået de obligatoriske oversigter til regnskabet, og der er ved revisionen konstateret en væsentlig fejl vedrørende kommunens tilbagekøbsrettigheder. Vi henviser til revisionsbemærkning nr. 3 for nærmere beskrivelse. Ledelsen har foretaget rettelser i årsregnskabet, som blandt andet påvirker evenutalrettighederne med -592 mio.kr. vedrørende tilbagekøbsrettighederne og -414,1 mio. kr. vedrørende øvrige forhold. Rettelserne er specificeret i kommunens notat af 17. maj 2021 (sagsnr. 2021 - 1486), og vi påtegner det korrigerede regnskab.

Vi anbefaler, at kommunen øger fokus på kvalitetssikring af afstemningerne og de obligatoriske oversigter i 2021.

5.14.1 Tidsmæssig placering af revisionen

Revisionen gennemføres dels i løbet af året og dels i forbindelse med regnskabsafslutningen og har for revisionen af årsregnskabet 2020 været planlagt således:

	Måned
Indledende revisionsplanlægning	Dec. 2019
Detaljeret revisionsplanlægning	Aug.
Løbende revision (forretningsgange m.m.)	Okt./nov.
Afrapportering løbende revision	Dec./mar.
Statusrevision	April/maj
Årsregnskab gennemgået	Maj
Afrapportering revision (statusnotat), deltagelse i direktionmøder samt møde i revisionsudvalget, hvor statusnotat er gennemgået	Maj/juni
Revisionsberetninger endelige	Juni
Deltagelse i ØU-møde, hvor årsregnskab/revisionsberetning behandles	Sept.

5.14.2 Væsentlighedsniveau

Vi har fastlagt væsentlighedsniveauet ud fra en faglig vurdering og de finansielle nøgletal. Væsentlighedsniveauet er på denne baggrund fastsat til ca. 0,5-1% af kommunens budgetterede balancesum iht. hovedoversigt for 2020 eller 500 mio.kr.

Væsentlighedsniveauet er identisk med sidste år.

Vi rapporterer alle identificerede fejl over 25 mio.kr. Der henvises til afsnit 8.2, hvor ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet er oplistet.

7. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Den juridisk-kritiske revision og den lovpligtige forvaltningsrevision er udført som en integreret del af den løbende finansielle revision. Forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision gennemføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR).

Standarderne har til formål at sikre en ensartet revision på det offentlige område på tværs af forskellige offentlige institutioner og indeholder derfor et antal pligtige emner, der skal gennemgås som led i dels SOR 7 forvaltningsrevisionen (5 emner), dels SOR 6 den juridisk-kritiske revision (6 emner), i det omfang disse er relevante. Derudover skal det overvejes, hvorvidt der er behov for at udvælge andre områder til revision.

Revisionen af de pligtige emner i henhold til SOR gennemføres efter en rotationsplan, således at de pligtige områder er dækket over en 5-årig periode.

7.1 Juridisk-kritisk revision

Juridisk-kritisk revision er revisionen af, hvorvidt administrationen har overholdt gældende love og regler – primært af administrativ karakter. Revisionen udføres ved, at der det enkelte år udvælges enkelte regelsæt til kontrol med afsæt i en vurdering af væsentlighed og risiko.

I 2020 har revisionen blandt andet omfattet en stikprøvevis vurdering af:

- Overholdelse af Budget- og Regnskabssystemet for kommuner samt af bevillingsregler
- Overholdelse af lånebekendtgørelse (opgørelse af låneramme, lånoptagelse, kassekreditregel m.m.)
- Overholdelse af overenskomster, lokalaftaler og regler ved lønudbetaling, herunder overholdelse af ansættelsesbevisloven
- Overholdelse af skattelovgivning med hensyn til tilbageholdelse, indberetning og afregning af skatter relateret til lønudbetalinger
- Overholdelse af den sociale lovgivning ved sagsbehandling på det sociale område
- Overholdelse af obligatoriske krav ved udarbejdelse og aflæggelse af årsregnskabet
- Overholdelse af lovkrav for beregning og opkrævning af takster.

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger eller kommentarer ud over de i beretningen anførte bemærkninger (særlig revisionsbemærkning nr. 9 og 10) samt særlige undersøgelser af dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revisionsmæssig karakter.

Derudover er foretaget specifikke undersøgelser på konkrete områder.

7.2 Lovpligtig forvaltningsrevision

Forvaltningsrevisionen har omfattet vores vurdering af, om der er udvist skyldige økonomiske hensyn, og at der er disponeret i overensstemmelse med de overordnede målsætninger således, som de er udtrykt blandt andet i de vedtagne bevillinger og i budgetforudsætningerne.

Vi har især baseret vores konklusion om skyldig økonomisk hensyntagen ved forvaltningen på vores gennemgang af kommunens økonomistyring og interne kontrolsystem. Herudover har vi i forbindelse med den udførte revision foretaget vurdering af de forvaltningsmæssige aspekter af udvalgte enkelttransaktioner.

Konkret er således foretaget:

- Gennemgang og vurdering af kommunens løbende økonomistyring/budgetopfølgning, herunder konkret foretaget gennemgang og vurdering af tilrettelagte ledelsestilsyn i forbindelse hermed.

- Gennemgang og vurdering af kommunens indkøbsregler/indkøbspolitikker. I forbindelse med vores revision af omkostningsdisponeringen har vi stikprøvevist efterprøvet, hvorvidt kommunen har udvist sparsommelighed.

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger eller anbefalinger ud over de i beretningen anførte bemærkninger (særlig revisionsbemærkning nr. 8) samt særlige undersøgelser af dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revisionsmæssig karakter.

6.2.1 Sparsommelighed

Sparsommelighed omfatter en vurdering af, hvorvidt vare- og tjenesteydelser er erhvervet på en økonomisk hensigtsmæssig måde under hensyn til pris, kvalitet, kvantitet m.m.

Grundlaget for revisionen af sparsommelighed omfatter blandt andet vurdering af forretningsgange, test af kontroller og enkelttransaktioner, gennemgang af sagsdokumentation, mødereferater mv.

6.2.2 Produktivitet

Produktivitet forstås her som sammenhængen mellem aktivitet og ressourceforbrug. Vurdering af produktiviteten kræver en grundig sammenligning i form af en tidsserieanalyse eller en sammenligning af produktiviteten af tilsvarende ydelser inden for eller uden for kommunen.

Vores revision af produktivitet omfatter primært en vurdering af kommunens økonomistyring og budgetopfølgning, herunder hvorvidt kommunen løbende foretager analyser af ressourceforbrug, sammenligninger til andre kommuner, benchmarkanalyser mv.

6.2.3 Effektivitet

Effektivitet forstås her som målopfyldelse/realisering af de definerede effektmål, hvoraf en del af disse er defineret i den lovgivning, som kommunerne agerer efter.

Revisionen omfatter primært en vurdering af, hvorvidt kommunen i de løbende ledelsestilsyn, kvalitets sikring samt økonomistyring og budgetopfølgning sikrer, at politisk fastsatte mål opnås og bevillinger overholdes, herunder at lovgivningen overholdes.

7.3 Dyberegående forvaltnings-/juridisk-kritisk revision

Intern Revision har i forlængelse af tidligere år foretaget dyberegående forvaltningsrevision inden for nedenstående områder:

7.3.1 Vurdering af det samlede kontrolmiljø – konkret undersøgelse

Intern Revision har foretaget en vurdering af, om det nuværende kontrolmiljø i tilstrækkelig grad imødegår ubevidste og bevidste fejl, herunder besvigelser. Et godt kontrolmiljø er efter vores opfattelse

kendetegnet ved, at der er tydelig ledelsesopbakning og forankring i organisationen gennem politikker, regler og retningslinjer, ressourcer, whistleblower ordninger mv.

Under skyldig hensyntagen til de rammevilkår, som gælder for Københavns Kommune med hensyn til processer, medarbejdere og organisation samt teknologi og systemer, hvilket alt andet lige øger kompleksiteten og dermed risikoen for fejl og besvigelser, er det vores vurdering, at:

- Der generelt er en god ledelsesadfærd i Københavns Kommune ("Tone at the Top"), som er udmøntet gennem politikker, regler og retningslinjer, ligesom etablering af en whistleblowerordning og en uafhængig intern revisionsordning vurderes som væsentlige elementer i forhold til god compliance.
- Der er generelt åbenhed om fejl, så alle bliver bedre til at undgå, at fejl gentager sig.
- Organisationens modenhed i forhold til risikostyring og interne kontroller har været støt stigende igennem de senere år.
- Anbefalinger og henstillinger fra revisionen adresseres på rette ledelsesniveau i organisationen. og nødvendige foranstaltninger sættes i værk i form af handleplaner og løbende opfølgning.
- Kommunen arbejder kontinuerligt med at overholde reglerne for at opnå en god compliance.
- Forretningsgange for de væsentligste driftsprocesser er udarbejdet i overensstemmelse med kommunens skabelon for dokumentation af forretningsgange, med en risikobaseret tilgang med fokus på den fornødne funktionsadskillelse.
- Adgangsrettigheder i de væsentligste udbetalings- og opkrævningssystemer understøtter funktionsadskilte handlinger.

Særligt kommunens arbejde med udarbejdelse af fælles tværgående forretningsgange i 1. forsvarslinje, (de 3 forsvarslinjer) er væsentlige i forhold til at forebygge ubevidste og bevidste fejl, herunder besvigelser. Der er dog stadig behov for at sikre, at organisationen gør det, der er aftalt i forbindelse med vedtagelse af regler og retningslinjer. Der er flere områder, hvor, forretningsgange, it-kontroller og øvrige interne kontroller ikke efterleves i praksis på områder, hvor der er identificeret en særlig risiko. Dette udgør en potentiel risiko og i flere tilfælde har dette også medført væsentlige fejl og mangler med uønskede konsekvenser for kommunen.

Særligt er det væsentligt, at revisionen i flere år har bemærket, at en kombination af mangler i forbindelse med afstemning af kommunens balancekonti, mangler i de interne kontroller i kreditor til betaling samt mangler i forbindelse med adgangsstyring i it-systemer kan medføre en forøget risiko for besvigelser. Derfor er det vigtigt, at de forhold, der er angivet i revisionsbemærkninger, håndteres effektivt. Det er vores opfattelse, at det typisk er i forbindelse med opgavens udførelse, at fejl og mangler opstår. Regler og retningslinjer er generelt godt beskrevet, men enten er der ikke kendskab hertil i organisationen, eller også er den enkelte medarbejder ikke i stand til at løse opgaven, hvilket i kombination med manglende kvalitetsgennemgang medfører revisionsbemærkninger og en øget risiko for kommunen.

For at styrke rammerne omkring de nuværende ledelseskontroller yderligere, anbefales det, at der etableres en fastere struktur for ledelsestilsyn (ledelseskontroller) i 2. forsvarslinje. Dette kan eventuelt ske ved etablering af en mere formel compliancestruktur (compliancefunktioner i 2. forsvarslinje) i forvaltningerne. En mere struktureret tilgang og konstant fokus på kritiske aktiviteter samt overvågning og rapportering vurderes at være kommunens næste skridt i forhold til at øge modenheden inden for risikobevidst ledelse.

Endvidere anbefales det, at der etableres mere fælles obligatorisk og tilbagevendende kommunikation til og træning af nye og nuværende medarbejdere (1. forsvarslinje) i regler og retningslinjer. Det anbefales ligeledes, at mulighederne for at anvende teknologi, der ved algoritmer kan identificere anormaliteter i indkøbs- og godkendelsesmønstre, undersøges. Dette vil resultere i en mere sikker og intelligent tilgang til et opdagende kontrolmiljø, der tester hele populationen frem for manuel stikprøvekontrol.

Endelig anbefales det, at man har fokus på, at der så vidt muligt etableres elektronisk forebyggende kontroller fremfor manuelle opdagende kontroller. Den iboende risiko for ubevidste og bevidste fejl herunder besvigelser, i de væsentlige finansielle processer vurderes som værende høj. Det bedste værn mod dette er betryggende forretningsgange og effektive interne kontroller og løbende overvågning heraf. Det er afgørende, at kontrolsystemet er intakt, og fravær heraf kan være fatalt. Den nuværende risiko vurderes til over mellem risiko.

7.3.2 Bygningsvedligehold i KEID – konkret undersøgelse

Revisionens formål er at undersøge, hvorvidt KEID har etableret et tilstrækkeligt kontrolmiljø til at imødegå væsentlige risici for tilsigtede og utilsigtede fejl, herunder besvigelser.

Det skal indledningsvis oplyses, at besvigelser, der er kamufleret som almindelige vedligeholdelsesudgifter og samtidig involverer flere medarbejdere og samarbejdspartnere, generelt er vanskelige og komplekse at identificere.

Det er vores opfattelse, at disse risici kan imødegås ved betryggende forretningsgange, herunder funktionsadskillelse i de væsentligste processer og anvendelse af betroede leverandører.

Helt overordnet er det vores vurdering, at KEID har sikret, at der er udarbejdet hensigtsmæssige forretningsgange for indkøb af bygningsvedligehold. Der er dog konstateret enkelte områder, hvor der mangler beskrevne forretningsgange, ligesom revisionen har vist, at de allerede beskrevne forretningsgangene ikke efterleves fuldt ud, og i flere tilfælde kan de udførte kontroller ikke dokumenteres.

Regler og retningslinjer for indkøb

KEID's indkøb er reguleret af udbudsloven, tilbudsloven og KK's regler for indkøb. Overholdelse af disse regler sikrer, at indkøb foretages hos rette leverandør til rette pris.

Generelt er det vores vurdering, at overholdelse af reglerne for indkøb medvirker til at reducere risikoen for besvigelser i forbindelse KEID's indkøb af bygningsvedligehold, og at køb uden for rammeaftaler medfører en øget risiko, da disse indkøb typisk er personafhængige, og vilkårene aftales direkte mellem den enkelte medarbejder og leverandøren.

Vi har konstateret, at reglerne for indkøb i flere tilfælde ikke har været overholdt.

Ledelsen i KEID har ikke et formaliseret ledelsestilsyn rettet mod overholdelse af indkøbsreglerne, og det er derfor ikke muligt at påse, hvor stor en del af købene, der foretages uden for aftale.

Funktionsadskillelse i forbindelse med disponeringen

Særligt for KEID gælder, at bestilling af eksterne leverandører som hovedregel foregår ved, at der fremsendes en rekvisition direkte til leverandøren fra KEID's facility management system KASA, og at der ikke oprettes en indkøbsordre i Kvantum i forbindelse med disse rekvisitioner. Systemunderstøttelsen af indkøb fraviger således fra KK's normale praksis.

I KEID kan der i én afdeling disponeres alene op til 50.000 kr. og i en anden afdeling op til 10.000 kr. uden chefgodkendelse (funktionsadskillelse).

Denne kontrol er ikke understøttet af KASA, og rekvisitioner sendes til leverandører uden dokumenteret funktionsadskillelse i systemet. Kontrollen er således vanskelig at overvåge for ledelsen i KEID.

Vi har konstateret, at chefgodkendelsen i flere tilfælde ikke kan dokumenteres, ligesom der ikke er et formaliseret ledelsestilsyn rettet mod at sikre, at chefgodkendelser foretages i overensstemmelse med retningslinjerne.

Funktionsadskillelse i forbindelse med fakturagodkendelse

Betaling af fakturaer sker i KK's økonomisystem Kvantum. KEID er omfattet af den generelle proces for hele KK omkring 1. og 2. godkendelse af fakturaer over 10.000 kr. Denne kontrol er systemunderstøttet i Kvantum og ikke kan omgås. Systemet sikrer dermed funktionsadskillelse i godkendelsen af alle betalinger over 10.000 kr. Dette giver ikke anledning til bemærkninger.

Regnskabsmæssige dokumentation i forbindelse med fakturagodkendelsen

En forudsætning for, at 2. godkendelsen kan fungere effektivt, er, at 2. godkender har adgang til et fyldestgørende regnskabsmateriale.

Vi har konstateret, at den regnskabsmæssige dokumentation i Kvantum i flere tilfælde ikke lever ikke op til god bogføringsskik på grund af ufyldstgørende fakturaspecifikation og/eller manglende vedhæftning af underskrevne tilbud/aftale eller henvisning til anden placering. Dette kan påvirke ledelsens mulighed for at foretage en effektiv godkendelse af fakturaer.

Stikprøvekontrol af sager

Stikprøven har omfattet 66 fakturaer bogført i 2019. Resultaterne af gennemgangen dokumenterer de observationer, som vi henviser til ovenfor.

Vi har i ét tilfælde konstateret, at der er forudbetalt 5 mio. kr. til en leverandør for arbejde, der på tidspunktet for betalingen ikke var udført. Herudover er der tre fakturaer, som er varemottaget og 2. godkendt og betalt, men hvor dokumentationen efter vores vurdering er mangelfuld eller ikke eksisterende.

7.3.3 Administrations af aflønningsmodellen – konkret undersøgelse

Aflønningsmodellen er besluttet af Borgerrepræsentationen (BR) den 11. juni 2008 og 7. maj 2009 og forudsætter i al væsentlighed, at TMF's udgifter til bygherreorganisationen – som væsentligst består af løn – finansieres af de konkrete anlægsprojekter, f.eks. renovering af cykelstier. Modellen fungerer som en "mellemregning", hvor udgifterne til bygherreorganisationen registreres på særskilte anlægsprojekter, hvorefter de udkonteres til de konkrete anlægsprojekter på baggrund af medarbejdernes tidsregistrering. Forvaltningen har identificeret et underskud i modellen og har informeret TMU herom den 30. november 2020.

Undersøgelsen har vist, at direktionens ledelsestilsyn vedrørende aflønningsmodellen har været mangelfuldt i hele perioden. Direktionen har ikke i tilstrækkelig grad sikret, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem i forhold til den økonomiske risiko, der er forbundet med modellen.

Denne sag er en af flere af sager i forvaltningen i de senere år, hvor ledelsestilsynet har været utilstrækkeligt. Forskellen fra de tidligere sager er, at denne sag har forvaltningen selv opdaget. Den administrerende direktør har vurderet, at der er en betydelig risiko i forhold til sikker drift og betryggende økonomistyring på tværs af forvaltningen og har derfor igangsat projektet "Styrket økonomistyring", som medfører en omfattende ændring i hele forvaltningens økonomistyring, samtidig med at der er foretaget en centralisering af økonomifunktionen.

Projektet er igangsat ultimo 2019 og forventes afsluttet ultimo 2022. Det faktum, at forholdet vedrørende aflønningsmodellen er afdækket i forbindelse med projektets gennemførelse, er betryggende. Det kan ikke udelukkes, at der vil blive afdækket andre uregelmæssigheder i forbindelse med projektets gennemførelse.

Jævnfør de formaliserede ledelsesroller i TMF er vicedirektørerne det styringsmæssige omdrejningspunkt i forvaltningen. De har den samlede virksomhedsledelse i afdelingerne og er ansvarlig for afdelingernes samlede økonomi, herunder at sikre de rette kompetencer på chefniveau i afdelingen.

Undersøgelsen har vist, at ledelsestilsynet i afdelingen Mobilitet, Klimatilpasning og By vedligehold (MKB) og TMF Stab har været mangelfuldt.

Manglende styring og overvågning i afdelingen MKB har efter vores vurdering medført, at modellen i perioden 2017 – 2020 har akkumuleret et væsentligt underskud, som der ledelsesmæssigt ikke er reageret tilfredsstillende på, ligesom kommunens regler og retningslinjer i flere tilfælde ikke er efterlevet.

7.3.4 Undersøgelse af den økonomiske styring af private leverandører på dagbehandlingsområdet – konkret undersøgelse

Intern Revision har foretaget en stikprøvevis gennemgang og vurdering af den økonomiske styring, som udføres i SOF, med private tilbud. Gennemgangen har omfattet en stikprøve på 10 tilbud, fordelt på 6 tilbud omfattet af §§ 103 og 104 i Serviceloven og 4 private dagbehandlingstilbud, som har indgået undervisningsoverenskomst med Københavns Kommune. For dagbehandlingstilbud med intern skole har undersøgelsen udelukkende omhandlet dagbehandlingsdelen.

Det er vores vurdering, at det økonomiske tilsyn, som udføres i SOF vedrørende tilbud omfattet af §§ 103 og 104 i Serviceloven, ikke er gennemført hensigtsmæssigt og betryggende i forhold til at sikre, at midlerne i disse tilbud alene anvendes til det primære formål. Forretningsgangen bør have særligt fokus på at identificere tilbud, som indgår i en koncern eller koncernlignende forhold. Formålet er at sikre et skærpet tilsyn med, at den samhandel, der eventuelt foregår mellem koncernforbundne virksomheder eller virksomheder i koncernlignende forhold, sker på markedslignende vilkår, således at koncernforbundne virksomheder ikke kan generere en formue finansieret af kommunen.

Det er endvidere vores vurdering, at SOF's økonomiske styring vedrørende kommunens 4 private dagbehandlingstilbud, hvor der er indgået en undervisningsoverenskomst med Københavns kommune i henhold til Folkeskolelovens § 20, stk. 5 og § 52 i Serviceloven, ikke er hensigtsmæssig og betryggende i økonomisk henseende.

Det er et generelt krav i den offentlige forvaltning, at kommunen skal handle økonomisk ansvarligt, når sagsbehandleren bevilger en given ydelse. Kontraktstyringen, som er meget decentral, vurderes at være mangelfuld i forhold til at dokumentere, at ydelsen er købt bedst og billigst, ligesom der ikke er foretaget opfølgning på volumen, enhedspriser og udviklingen i priserne.

7.4.5 Revision af kommunale museer.

Ifølge vores revision af kommunale museer er følgende foretaget:

Thorvaldsens Museum

- Beholdningseftersyn er udført den 29.09.2020. Grundet COVID-19 kunne der foretages eftertælling af betjentkassen og hovedkassen. Der blev derfor udelukkende udført eftersyn på museets butikskasse, uden bemærkninger.
- Samlingsrevision er udført den 30.11.2020. Ingen bemærkninger.

Københavns Museum

- Beholdningseftersyn er udført den 06.10.2020. Ingen bemærkninger.
- Samlingsrevision er udført den 24.11.2020. Ingen bemærkninger.

8. Øvrige oplysninger

8.1 Ledelsens regnskabserklæring

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har direktionen afgivet regnskabserklæring over for os for regnskabsåret.

8.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet. Denne oplysning skal gives for at sikre, at Borgerrepræsentationen er orienteret herom.

De fejl, der findes efter afslutningen af regnskabet, og som ikke er væsentlige, rettes som hovedregel ikke i regnskabet for det afsluttede år, og det er derfor naturligt, at der vil være enkelte ikke-korrigerede forhold i det endelige årsregnskab.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er der konstateret følgende forhold, der ikke er indarbejdet i årsregnskabet:

	Udgifts- baseret regnskab mio.kr.	Aktiver mio.kr.	Gæld mio.kr.	Egen- kapital mio.kr.
Regnskab overdraget til revisionen 22. april 2021	-3.393	59.806	-50.662	-9.144
Foretagne korrektioner	0	337	0	337
Korrigeret regnskab	-3.393	60.143	-50.662	-9.481
Afstemning af balancen (rev.bem. 3)	3	-85	100	-15
Ikke-korrigerede fejl	3	-85	100	-15
Efter reguleringer pr. 31.12.2020	-3.390	60.058	-50.562	9.596

ØKF's direktion har over for os bekræftet, at effekten af foranstående ikke-korrigerede forhold enkeltvis og sammenlagt efter direktionens opfattelse er uvæsentlig for årsregnskabet som helhed.

Under hensyntagen til omfang og art af de konstaterede forhold, kan vi tilslutte os denne vurdering.

8.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik

Til brug for vores revision har vi gennemgået Borgerrepræsentationens og de stående udvalgs beslutningsprotokoller. Vi har endvidere undersøgt, om kommunen på alle væsentlige områder overholder god bogføringsskik, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner.

8.4 Andre opgaver

Siden afgivelse af vores revisionsberetning for 2019 vedrørende årsregnskabet har vi udført følgende rådgivningsopgaver for kommunen:

- Support Managed Analytics
- OPP – forundersøgelse kloak
- Metroforbindelse Lynetteholmen
- Moms, skat, eReolen samt løbende momsrådgivning
- Cyber
- Udbud af bankforretning
- Rådgivning vedr. særundersøgelse
- SAP FI support
- Produktionsstyringsmodel
- Financial Close Management.

Revisorloven stiller skærpede krav til revisors uafhængighed, når der afgives erklæringer for kommuner, idet disse vurderes at have en særlig offentlig interesse. Inden vi accepterer rådgivnings- og assistanceopgaver, har vi i hvert enkelt tilfælde vurderet, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed.

Siden afgivelse af vores revisionsberetning for 2019 har vi udarbejdet specifikke revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv., jf. bilag 1.

9. Revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling

I bilag 2 til vores beretning i 2017 har vi beskrevet revisionens formål, udførelse og omfang, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor. Vi henviser hertil og kan supplerende

oplyse, at beskrivelsen vil blive genoptrykt i revisionsberetningen for det regnskabsår, hvor der er valg til Borgerrepræsentationen.

10. Afslutning

10.1 Erklæring

Ifølge revisorloven er Københavns Kommune klassificeret som en virksomhed af særlig offentlig interesse. Som følge heraf stiller revisorloven skærpede krav til både revisors og revisionsfirmaets uafhængighed, når der afgives erklæringer. Inden vi accepterer øvrige rådgivnings- og assistanceopgaver, vil vi i hvert enkelt tilfælde vurdere, om den stillede opgave kan vække tvivl om vores uafhængighed. Rådgivnings- og assistanceopgaver i andre situationer end de ovenfor anførte aftales særskilt i hvert enkelt tilfælde.

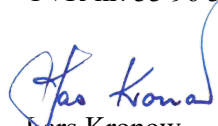
Vi skal bekræfte, at vi og Deloitte er uafhængige af Københavns Kommune.

Vi skal endvidere bekræfte, at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

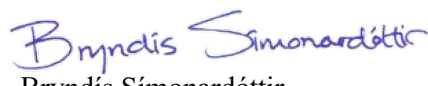
København, den 1. juni 2021

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Lars Kronow
statsautoriseret revisor

Bryndís Símonardóttir
statsautoriseret revisor

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.

Efter anmodning fra kommunen har vi afgivet erklæring på nedenstående regnskaber, opgørelser, indberetninger mv. siden afgivelse af sidste beretning:

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, BIF

- Den regionale uddannelsespulje for 2020
- National hotline mod ekstremisme og radikalisering for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019
- Integrations- og beskæftigelsesambassadør for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019.

Jobrotation til særlige grupper med videregående uddannelse:

- Hansted Skole for perioden 1. august 2017 til 30. juni 2018
- Vesterbro Ny Skole for perioden 22. august 2017 til 31. juli 2018
- Den Classenske Legatskole for perioden 18. januar 2018 til 30. juni 2018
- Dipomatuddannelse i Familierapi perioden 1. september 2017 til 24. juni 2019
- Gebrandskolen for perioden 4. september 2018 til 25. januar 2019.

Børne- og Ungdomsforvaltningen, BUF

- MGK Hovedstaden ved Københavns Kommunes musikskole i 2019 for 2019
- Københavns Kommune Musikskole for 2019
- Fagligt og ledelsesmæssigt kompetenceløft i dagtilbud for dagplejere, ledere og faglige fyrtårne (§15.25.22.10) for perioden 1. august 2018 til 31. december 2019
- Flere pædagoger til institutioner med mange børn i udsatte positioner (§15.25.21.10) for perioden 1. september 2018 til 31. december 2019
- Pulje om normeringer i daginstitutioner 2020 for 2020.

Kultur- og Fritidsforvaltningen, KFF

- Børneteaterrefusion for perioden 2019
- Link Live for perioden 1. marts 2019 til 31. december 2019
- Handicappedes deltagelse i folkeoplysende virksomhed for perioden 2019
- Udstillingsafsnit i det nye Københavns Museum for perioden 1. maj 2018 til 7. februar 2020
- Tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af udenlandske talenter - Arbejdspakke 2 og 3 for perioden 1. oktober 2018 til 29. februar 2020
- Link Live for perioden 2020.

Socialforvaltningen, SOF

- Indførelse af ”Safewards”: forebyggelse af konflikter og magtanvendelse på Specialinstitutionen Skodsborg for perioden 1. december 2018 til 30. november 2019
- Familieindsats med ventil for perioden 1. maj 2019 til 31. december 2019
- Forebyggelse af bandekriminalitet - Helhedsorienteret familieindsats for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019
- Tæt på børn og unge fra familier med rusmiddelproblemer – udvidelse og samordning af tilbudene i Københavns Kommune for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019
- Styrket Dokumentation af Lovende Sociale Praksis for perioden 1. juli 2018 til 30. juni 2019
- Styrkelse af den kommunale alkoholbehandling af dobbeltbelastede for perioden 1. juli 2016 til 31. december 2019
- Sikkerhedskonsulent i Københavns Kommune/Region Hovedstaden for perioden 2019
- Etablering af koordinationsenhed for ufrivillige udlandsrejser for perioden 2019
- Styrket Dokumentation af Lovende Sociale Praksis for perioden 1. juli 2019 til 31. december 2019
- Styrket uddannelsesindsats på sikrede institutioner for perioden 2019
- Særlig og specialiseret støtte til plejefamilier i Københavns Kommune for perioden 2019
- 20 nødovertagingspladser på Sundholm for perioden 15. november 2019 til 30. juni 2020
- Efteruddannelse på delvis lukkede institutionstyper for udsatte børn og unge på Nexus for perioden 1. oktober 2019 til 30. september 2020
- Samme tilgang - Nye veje for perioden 1. oktober 2019 til 30. september 2020
- Særlig indsats målrettet hjemløshed blandt grønlænder for perioden 2020
- En styrket sammenhængende og helhedsorienteret indsats til borgere i langvarig hjemløshed med særligt fokus på forebyggelse og tidlig indsats for perioden 2020
- Barndom i balance - Hjælp til børn og unge i familier med rusmiddelproblemer for perioden 2020.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, SUF

- Nedbringelse af ventetid til genoptræning for perioden 1. januar 2017 til 31. december 2019
- Husum Vænge Centret - Tilskud til ældreklubber og foreninger for perioden 2018
- Husum Vænge Centret - Tilskud til ældreklubber og foreninger for perioden 2019
- Aktivitetscenteret Sløjfen - Tilskud til ældreklubber og foreninger 2018
- Aktivitetscenteret Sløjfen - Tilskud til ældreklubber og foreninger 2019
- Demensegnede plejeboliger styrker rehabilitering, pleje og livskvalitet for midlertidige beboere for perioden 15. juni 2018 til 31. december 2020
- Værdighedspuljen 1 – Flere Hænder i Aftentimerne for perioden 2020
- Værdighedspuljen 10.2 - Indsats mod ensomhed hos socialt udsatte ældre for perioden 2020.

Teknik- og Miljøforvaltningen, TMF

- Indberetning til Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens Informations- og forvaltningssystem (BOS-SINF-STB) for 2019
- Boderne i Enghaveparken for perioden 1. januar 2016 til 1. juli 2020
- ITS på Supercykelstierne for perioden 23. oktober 2014 til 30. juni 2020
- Anlæg af byudviklingsprojekter i Mimersgadekvarteret – Superkilen for perioden 1. januar 2008 til 3. september 2020
- ErhvervsPhD-projekter – Partnerships & Procurement: Smart City Solutions for perioden 17. marts 2017 til 16. marts 2020
- Allerødtruten, Cykelsupersti – Københavns Kommune anlægsdel for perioden 28. juni til 31. december 2019
- Områdefornyelsen Blågårdsgadekvarteret og Områdefornyelsen Rantzausgadekvarteret for perioden 28. februar til 30. juni 2020.

Økonomiforvaltningen, ØKF

- Indberetninger og erklæringer efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a og varmemforsyningslovens §§ 23 l og 23 m for 2020 (Energierklæring)
- Kommunens indberetning for 2020 i henhold til bekendtgørelse af 14. oktober 2010 (Stoploven)
- Momsrefusion 2020
- Feriepengeafregning for optjeningsåret 2018
- Lærerpension 2020
- Kommunalreform Pension 2020
- E-bus KBH for perioden 1. januar 2014 til 31. december 2019
- Forbedre fremkommelighed på buslinje 3A for perioden 1. april 2016 til 31. december 2018
- Pulje til sommeraktiviteter for børn og unge i 2020 som følge af COVID-19 for perioden 15. juni 2020 til 30. november 2020.

Tilknyttede enheder

I forbindelse med revisionen af kommunen er vi i henhold til separate aftaler med de enkelte enheder valgt som revisor for følgende:

- Metroselskabet I/S
- By & Havn I/S.